

απόψεις

Οι στόχοι του Προϋπολογισμού 2022 και οι δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης

Τις τελευταίες ημέρες γίνεται λόγος για το προσχέδιο του Προϋπολογισμού 2022, το οποίο θα οριστικοποιηθεί το φθινόπωρο. Κεντρικό σημείο κάθε ετήσιου Προϋπολογισμού είναι η πρόβλεψη των δημοσίων εσόδων, η είσπραξη των οποίων θα διασφαλίσει την ικανοποιητική λειτουργία του κράτους καθώς και την προσπάθεια ενίσχυσης προνοιακών δομών, υγείας, περίθαλψης κ.ο.κ.

Από τη δημόσια συζήτηση συνάγεται ότι κυβερνητική πρόθεση είναι η αύξηση σε σχέση με τον τρέχον έτος, των εσόδων από έμμεσους φόρους κατά ποσό περίπου 2,5 δις ευρώ. Με άλλα λόγια, οι έμμεσοι φόροι επί των αγαθών και των υπηρεσιών θα πρέπει να αποδώσουν 28.315 δις ευρώ, έναντι ποσού 25.919 δις ευρώ του Προϋπολογισμού του 2020. Είναι προφανές ότι μέρος της αύξησης αυτής μπορεί να προέλθει από την προσδοκώμενη αύξηση του ΑΕΠ, καθώς η αύξηση στον όγκο της κατανάλωσης δύναται να προξενήσει αύξηση αντίστοιχα εσόδων στο πεδίο των έμμεσων φόρων και ιδίως στον ΦΠΑ που επιβάλλεται επί της αξίας των συναλλαγών.

Αυτό λοιπόν το μέρος της αύξησης αντιστοιχεί και αντανακλά την αισιοδοξία για έναν αυξημένο ρυθμό ανάπτυξης κατά το επόμενο έτος. Όμως, δεν φτάνει μόνο αυτή η αισιοδοξία για να επιτευχθεί ο στόχος της αύξησης κατά ποσό 2.5 δις ευρώ. Απαιτείται και ο περιορισμός της φοροδιαφυγής στο πεδίο των συναλλαγών. Περιορισμός που οδηγεί στην αντίστοιχη μεγέθυνση της φορολογικής βάσης. Για τον περιορισμό αυτόν, η ΑΑΔΕ προτίθεται να θέσει στη μάχη στοχευμένα όπλα. Πρωτίστως, προτίθεται να επαναφέρει την ποσοστιαία υποχρέωση ηλεκτρονικών πληρωμών, ώστε το σύστημα να μπορεί να παρακολουθεί μεγάλο μέρος των εμπορικών συναλλαγών. Η εφαρμογή του εν λόγω αντικινήτρου, με το οποίο κάθε επιμέρους ιδιώτης φορολογούμενος δεν απολαμβάνει ελάφρυνση στην φορολογία εισοδήματος του, αν δεν πραγματοποιεί μέρος των συναλλαγών του (αγαθά και υπηρεσίες) μέσω τραπεζικού συστήματος (τραπεζικές πληρωμές και πληρωμές με πιστωτικές κάρτες) συνιστά ένα ισχυρό μέσο για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής. Το κίνητρο αυτό έχει

άλλωστε εφαρμοστεί και λειτουργεί με επιτυχία στις Η.Π.Α. και επί δεκαετίες. Η αμερικανική νομοθεσία προβλέπει σε επίπεδο φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, τη δυνατότητα σχεδόν αδιακρίτως έκπτωσης των προσωπικών δαπανών. Με τον τρόπο αυτόν, κάθε ιδιώτης φορολογούμενος επιδιώκει τη συλλογή αποδείξεων και την εμφάνιση τους στις φορολογικές αρχές, προκειμένου να μειωθεί η οικεία υποχρέωση καταβολής φόρου εισοδήματος. Η εμφάνιση των αποδείξεων αυτών παρέχει στις φορολογικές αρχές τη δυνατότητα διασταύρωσης στοιχείων και προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης στους πωλητές των αγαθών και στους παρόχους των υπηρεσιών.

Κατά την προσεχή χρονιά σχεδιάζεται η παράλληλη με το ως άνω μέτρο, παροχή επιπρόσθετου κινήτρου διενέργειας ηλεκτρονικών πληρωμών αγαθών και υπηρεσιών που αφορούν σε επιμέρους κατηγορίες επιτηδευματιών, για τις οποίες παρατηρείται μεγαλύτερη τάση φοροδιαφυγής από ότι σε άλλες. Οι κατηγορίες αυτές θα προσδιοριστούν με βάση τα υφιστάμενα στατιστικά στοιχεία δηλούμενων ακαθάριστων και καθαρών εισοδημάτων.

Τα εν λόγω μέτρα δημιουργούν ένα ενδιαφέρον περιβάλλον κινητροποίησης, ώστε η ίδια η κοινωνία να δημιουργήσει συνθήκες αυτοπεριορισμού της φοροδιαφυγής, με τη χρήση εργαλείων που δημιουργούν αντίρροπες συνθήκες. Το περιβάλλον αυτό αποκτά εξαιρετική σημασία, αν ληφθούν υπόψη οι τρέχουσες εξελίξεις της τεχνητής νοημοσύνης. Εξελίξεις που επιτρέπουν πλέον στην ΑΑΔΕ να δημιουργήσει σύνθετα εργαλεία ελεγκτικών επαληθεύσεων. Και μάλιστα εργαλεία που λειτουργούν αυτοματοποιημένα, με τρόπο αντικειμενικό και χωρίς την παρέμβαση του ανθρώπινου παράγοντα. Πλέον, οι υφιστάμενες δυνατότητες που προσφέρει η τεχνητή νοημοσύνη είναι τέτοιας ποιότητας και έκτασης, ώστε η διασταύρωση εκατομμυρίων δεδομένων να μπορεί να λάβει χώρα με ταχύ και αξιόπιστο τρόπο. Περαιτέρω, μπορούν πλέον να δημιουργηθούν αντικειμενικές βάσεις συγκριτικών στοιχείων καθώς και να χαραχθούν συστήματα αντικειμενικής παρουσίασης της συνολικής φοροδοτικής ικανότητας των επιμέρους φυσικών προσώπων – φορολογούμενων.

Η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, με τη μορφή της τεχνολογικής επανάστασης και τη δημιουργία συνθηκών ανεπτυγμένης τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στον περιορισμό της φοροδιαφυγής και στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Χρειάζεται όραμα, ευφυής στόχευση και εκπαίδευση του υφιστάμενου δυναμικού στις νέες συνθήκες.

Ασπασία Μάλλiou